

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК
2019

(Випуск 21)

Головний редактор:
доктор історичних наук Я.В. Верменич

Засновано 1997 р.

Київ–2019

Повна назва: Український історичний збірник
Скорочена назва: Укр. істор. зб.
Періодичність: один раз на рік
Засновник і видавець: Інститут історії
України НАН України
Адреса редакційної колегії та видавця:
01001, Київ, вул. Михайла Грушевського, 4,
к. 618
E-mail: uiz.history.ua@gmail.com

Key title: Ukrayins'kyi istorychnyy zbirnyk
Abbreviated key title: Ukr. istor. zb.
Parallel title: Ukrainian Historical Collection
Published: annually
Founder and Publisher: Institute of History
of Ukraine of the NAS of Ukraine
Address of the Editorial Board and Publisher:
4 Mykhailo Hrushevskiy str., office 618, Kyiv,
01001, Ukraine
E-mail: uiz.history.ua@gmail.com

Збірник складають праці молодих вчених Інституту історії України НАН України, інших наукових і освітніх вітчизняних та зарубіжних установ. Розкривається широке коло проблем української та всесвітньої історії. У цьому випуску представлено статті з історії від раннього нового часу до сучасності. Тексти подаються в авторській редакції. Усі права застережено. Передрук і переклад дозволяється лише з дозволу автора та редакційної колегії. Редакційна колегія не несе відповідальності за змістові помилки, допущені авторами.

The collection of scientific articles consists of the research of young scientists of the Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, other scientific and educational organizations and foreign institutions. A wide range of problems of Ukrainian and world history from the ancient times to the present is presented. Appointed for teachers, academics and students. The texts are submitted in the author's version. All rights reserved. Reprint and translation are permitted only with the permission of the author and editorial board. The editorial board is not responsible for the errors committed by the authors.

Редакційна колегія:

Ярослава Верменич, д.і.н. (головний редактор), **Володимир Милько**, к.і.н. (заступник головного редактора), **Наталія Кашеварова**, к.і.н. (відповідальний секретар), **Ольга Ковалевська**, д.і.н., **Андрій Мартинов**, д.і.н., **Борис Черкас**, д.і.н., **Олексій Ясь**, д.і.н., **Тетяна Водотика**, к.і.н., **Володимир Головко**, к.і.н., **Юлія Грищенко**, к.і.н., **Олександр Масвський**, к.і.н., **Ганна Харлан**, к.і.н., **Дмитро Панто**, PhD (Польща), **Ігор Копитін**, PhD (Естонія).

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України
(протокол № 4 від 7 травня 2019 р.)

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України у галузі історичних наук
(Наказ МОН України № 374 від 13.03.2017 р.)

Видання індексується у наукометричних і реферативних базах даних: Україніка наукова, Slavic humanities index, Google Scholar

ISSN 2307-5848 (Print)
ISSN 2307-5856 (Online)

© Інститут історії України
НАН України, 2019
© Автори, 2019

Зміст

I. Історія XIX — початку XX ст.

Тарас Самчук. Одяг студентів Університету св. Володимира (1834–1863).....	8
Володимир Милько. Регіональна специфіка освітньої діяльності повітових земств України (друга половина XIX — початок XX ст.).....	24
Катерина Мельничук. Бюджети органів селянського самоврядування пореформеної доби Правобережної України.....	42
Надія Скокова. Проект національного відродження львівських сіоністів (кінець XIX — початок XX ст.).....	60
Ірина Кузьміна. Підприємницька та сільськогосподарська діяльність барона М. Штейнгеля у II половині XIX — I половині XX ст.: просопографічний портрет.....	70

II. Проблеми історії XX–XXI ст.

Ігор Копитін. Створення національної армії Естонії в 1918–1920 рр.: виклики та рішення.....	92
Святослав Даниленко. Історичний феномен “самообкладання” селян (1927–1929): фіскально-класове походження надподатку.....	114
Андрій Смирнов. Пінський церковний собор 7–10 лютого 1942 р. та його наслідки.....	133
Ганна Харлан. Східна Європа в програмних документах політичних партій ФРН на виборах до бундестагу 2017 р.	149
Світлана Батурина. Висвітлення історії України в шкільних підручниках Республіки Молдова.....	167

III. Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни

Альона Торонцева. Визначення поняття мемуарів як історичних джерел у зарубіжній історіографії.....	178
Надія Кравченко. Свідчення про стихійні лиха в українських літописах першої половини XVII ст.....	192
Наталія Кашеварова. Радянські та німецькі колекції фотоархіву Оперативного штабу Розенберга в ідеологічній боротьбі Третього райху з більшовизмом: реконструкція складу й змісту, інформаційний потенціал.....	206
Юлія Артимишин. Українська кінодокументалістика про депортованих українців з Польщі 1944–1951 рр. як “нове джерело” до вивчення історичної пам’яті.....	223
Олександр Маєвський. Особливості використання зображень в якості ілюстративного супроводу енциклопедичних статей.....	238

IV. Наукова інформація

<i>Ігор Старенький, Ірина Хромова.</i> Нумізматичні знахідки з археологічних досліджень на території Кам'янця-Подільського 2017 р.....	250
Інформація про діяльність Ради молодих вчених Інституту історії України НАН України у 2018 р.....	261
Редакційна колегія.....	263

CONTENTS

I. HISTORY OF THE 19TH — EARLY 20TH CENTURY

<i>Taras Samchuk.</i> Clothes of students of St. Volodymyr University (1834–1863).....	8
<i>Volodymyr Mylko.</i> Regional specificity of educational activity of Ukrainian county <i>zemstvos</i> (the 2 nd half of the 19 th and early 20 th centuries)	24
<i>Katerina Melnychuk.</i> The budgets of peasant self-government in the 2 nd half of the 19 th and early 20 th centuries of the right-bank Ukraine	42
<i>Nadiia Skokova.</i> The project of the Lviv zionists' national revival (from the end of 19 th and early 20 th centuries).....	60
<i>Iryna Kuzmina.</i> Business and agricultural activity of baron M. Shteinhel in the 2 nd half of the 19 th and 1 st half of the 20 th centuries: prosopographic portrait.....	70

II. PROBLEMS OF THE HISTORY OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES

<i>Igor Kopotin.</i> Creation of Estonian National army 1918–1920. Challenges and solutions	92
<i>Sviatoslav Danylenko.</i> The historical Phenomenon of self-taxation of the village (1927–1929): fiscal-class Origin of Over-tax.....	114
<i>Andrii Smyrnov.</i> The Pinsk church council on 7–10 February 1942 and its consequences.....	133
<i>Hanna Kharlan.</i> Eastern Europe in the program documents of political parties of Federal Republic of Germany in elections to the Bundestag 2017	149
<i>Svitlana Baturina.</i> History of Ukraine in the school textbooks of Moldova	167

III. SOURCE STUDIES AND SPECIAL HISTORICAL DISCIPLINES

<i>Alona Toroptseva.</i> Definition of the concept of memoirs as historical sources in foreign historiography	178
<i>Nadiia Kravchenko.</i> Testimony about natural disasters in Ukrainian chronicles of the early 17 th century	192
<i>Nataliya Kashevarova.</i> Soviet and German collections of photo archive from the Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg in the ideological fight of the Third Reich against Bolshevism: reconstruction of the composition and content, information potential	206
<i>Yulia Artymyshyn.</i> Ukrainian cinema documentary about deported Ukrainians from Poland in 1944–1951 as a “new source” for the study of historical memory.....	223
<i>Olexandr Maievskyi.</i> Features of the use of the images as an illustrative accompaniment of encyclopedic articles	238

IV. MESSAGES

<i>Ihor Starenkii, Iryna Khromova.</i> Numismatic findings from archeological research at Kamianets-Podilskii in 2017	250
Information on the activities of the Young Scientists Council of the Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine in 2018.....	261
Editorial Board	263